

5. ADINGABEENTZAKO ARRETA ETA ZERBITZUAK

5.1. Prebentzio programak

Sail honek bere gain hartzen du **adingabeei zuzendutako prebentzio eta esku-hartze lana**, identifikatutako kalteberatasun-faktoreak edo babesgabetasun-egoerak dauden edo egokitasunik gabeko jarrerak goiz landu daitezkeen guneeetan.

5.1.1. Adingabeen babesari loturiko prebentzio programak

Detekzio eta Esku-hartze Goiztiarrerako Programa adingabeen babesaren arloan

Kontuan hartuta adingabeen babesaren ez dela eragindako pertsonen eskaera esplizituagatik sortzen den zerbitzua, beharrezkoa da administrazio publiko eskudunak eraginkorrak izatea kasuak aktiboki detektatzeko. Modu honetara profesionalki adingabeekin harreman zuzena eta iraunkorra duten pertsona guztiak hautemateko gaitasuna bermatzen da.

Programak bi atal ditu: hezkuntza eta komunitate esparruetan babesgabezia kasuak antzemateko prestakuntza, eta profesionalentzako aholkularitza, garaiz esku hartzeko, kasua antzeman den esparruan bertan eta hor lanean ari diren profesionalen bitartez.

“Lanbide unitate” izenekoan arabera antolatuta dago, eta unitate mota asko daude; hau da, adingabeentzako zentro edo zerbitzu mota askotarikoak. Zentro edo zerbitzu horietan, profesionalak harreman zuzena dute adingabeekin eta, beraz, agente gisa aritu daitezke, adingabeen babesgabeziako kasuei loturiko detekzio eta esku-hartze goiztiarrean.

2021-2022 ikasturte honetan handitu egin da Lanbide Unitateen (LU) kopurua, 2 ikastetxe berrirekin, guztira 74 unitate izanik.

Lanbide unitate motak (LU)	LU kopurua	LU Dimentsioa	EMAKUMEAK BATZORDEETAN	GIZONA BATZORDEETAN	GUZTIRA BATZORDEETAN
Ikastetxeak	55	59,5	136	32	168
Haurreskolak	12	2,5	12	0	12
Kiroldegiak	2	1	2	3	5
Gaztelekuak/ Haurtxokoak	16	2	7	7	14
Udaltzaingoa	1	0,5	5	3	8
Osasun zentroak	12	8,5	32	3	35
Guztira	98	74	194	48	242

Unitate profesionalak eskaintzen zaien trebakuntzak babesgabezia kasuak antzematen eraginkorrago izateko tresna teoriko eta teknikoak eskaintzea du helburu. Horretarako haurtzaroren babesgabetasunaren babes-sistemari buruzko informazioa emateaz gain, beste hainbat gai ere lantzen dira:

LUetako profesionalekin egindako prestakuntza-kopurua			
	Saio-kopurua	Ordu-kopurua	Partehartzeak
Hautzaroko Babes Sistemari buruz (oinarrizkoa)	70	106	366
Hautzaroko Babes Sistemari buruz (gogoragarria)	2	4	15
Hautzaroko Babesarekin erlazionatutako hainbat fenomeno soziali buruz	97	141	735
Kasu-analisiari buruzkoa	55	79	234
Formakuntza ikastetxeko jantokietan	87	111	512
Guztira	311	441	1.862

Batzordeetan, kasu jakin batzuk aztertzen dira, eta horietan esku hartzea modu goiztiarrean aktibatzea komeni den baloratzen da, zuzenean edo beste profesional batzuen bitartez. Esku-hartze goiztiar horren onuradun izan diren adingabeen kopurua honako hau izan da:

JAIOTZA URTEA	NC/NB	EMAKUME	GIZON	GUZTIRA	%NC/NB	%EMAKUME	%GIZON	%GUZTIRA
2003		1		1		%0,09	%0,00	%0,09
2004		2	6	8		%0,17	%0,52	%0,69
2005		13	11	24		%1,12	%0,95	%2,06
2006		24	27	51		%2,06	%2,32	%4,39
2007		31	39	70		%2,67	%3,35	%6,02
2008		43	42	85		%3,70	%3,61	%7,31
2009		29	48	77		%2,49	%4,13	%6,62
2010		38	48	86		%3,27	%4,13	%7,39
2011		20	35	55		%1,72	%3,01	%4,73
2012		35	45	80		%3,01	%3,87	%6,88
2013		45	48	93		%3,87	%4,13	%8,00
2014		33	66	99		%2,84	%5,67	%8,51
2015		42	62	104		%3,61	%5,33	%8,94
2016		48	54	102		%4,13	%4,64	%8,77
2017		29	53	82		%2,49	%4,56	%7,05
2018		20	40	60		%1,72	%3,44	%5,16

2019	1	14	24	39	%0,09	%1,20	%2,06	%3,35
2020		14	14	28		%1,20	%1,20	%2,41
2021		2	4	6		%0,17	%0,34	%0,52
Ez dago daturik		13		13		%1,12	%0,00	%1,12
	1	496	666	1.163	%0,09	%42,65	%57,27	%100,00

Beraz, 2021/2022 ikasturtean arreta goiztiarra jaso duten adin-txikikoak **1.163** izan dira. Horietatik:

- 724 kasu berriak izan dira ikasturte horretan. (164 kudeaketaz gain)
- 439 kasu aurreko ikasturte irekita jarraitu zuten.
- 668 kasu ikasturtean zehar itxi dira.
- 495 geratzen dira zabalik 22-23 ikasturterako.

Urteen alderaketa							
Ikasturtea	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-2022
Guztira	771	869	1.005	1.173	1.266	1.292	1.326

5.2. Babesgabetasun egoeran dauden adingabeen arloan esku-hartzeko programak

Zerbitzu honen eginkizuna da adingabeen babesari buruzko 3/2005 Legeak **udalei ezartzen dizkien betebeharrak betetzea.**

5.2.1. Kasu arin eta moderatuak

Ondoko taulan, 2022ko abenduaren 31an babesgabetasun arin edo ertain gisa diagnostikatutako kasuetan (BALORA diagnostiko tresnaren arabera) irekita zeuden esku-hartzeak ikus daitezke.

GZG	Kopurua	Bizt. < 18	%Bizt. < 18
Alde Zaharra -Erdialdea	50	2.016	%2,4
Amara	114	4.100	%2,78
Larratxo-Altza	134	2.989	%4,48
Gros-Egia	122	4.598	%2,65
Antigua	91	5.681	%1,60
Erribera-Loiola-Martutene	101	4.187	%2,41
Intxaurreondo	89	2.028	%4,39
Bidebieta, Herrera	59	1.378	%4,28
Guztira	760	26.977	%2,82

Hona hemen 2022an esku-hartzea amaitu den kasu berrien kopurua eta kasu kopurua:

Kasu berriak	241
Udaleko Esku-hartzea amaitu duten kasuak	204

5.2.2. Foru Aldundira deribatutako kasuak

Esku-hartzea amaitu duten **204** kasuetatik **24** Foru Aldundiko Haurren Babeserako Sarrera Atalera bideratu dira, kasu larritzat baloratuak izanik, Haurren Babeserako 3/2005 Legeak xedatutakoaren arabera, Foru Aldundiaren eskuduntza direlako.

5.2.3. Esku-hartzeetarako baliabideak

Kasu bakoitzari baliabideak esleitzeko orduan, aintzat hartzen da kasuaz arduratzen den profesionalak adierazitakoa, eta koherentziaz jokatzeko da kasuaren lanketarako ezarritako helburuekin.

Esku hartzeetan parte hartzen duten profesionalak, landu behar den helburua edota adin txikikoaren adina kontuan hartuta, metodologia eta programa desberdinak aplika ditzaketen terapeuta eta hezitzaileak dira. Beraz, kasu bakoitzean programa zehatz bat edota haien konbinazioa aplikatzen da helburuak lortzeko.

Profesional horiek programa hauen bidez esku hartzen dute:

a) Arlo sozioedukativo eta psikosoziala

Profesional hauek arlo sozioedukativoan edota psikosozialean laguntza ematen diete familiei, gatazkak bideratzeko, babes gabekia egoerak saihesteko, ohitura eta jokabide kaltegarriak ordeztzeko eta bizikidetzak eta gizarteratzea erraztuko duten gaitasunak eskuratzeko.

2022an, hezitzaile edo terapeutaren laguntza izan duten kasuak honako hauek izan dira:

Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak + Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)
110	160	12

Datu hauei hezitzaileek eta terapeutek Ebidentzian Oinarritutako Programetan egin dituzten esku-hartzeak gehitu behar zaizkie.

b) Safe Care Programa (Zaintza Segurua)

Safe Care programak etxea du lan eremu, eta familia zaurgarriekin (arduragabeekin ere) eta 0-5 urteko adingabeekin dihardu. Osasuna, segurtasuna eta heldu/haur interakzioa dira esku-hartzearen ardatzak, eta emaitzak epe luzera lortzen dira adigabeen garapen globalean (garapen emozionala, jokabidearena eta soziala).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Programan parte hartu duten familiak	12	13	25	24	42	28

c) Incredible Years Programa (Urte Zoragarriak)

Incredible Years programak, aldiz, gurasoek eta 4-8 urteko seme-alabek osatutako aldi bereko taldeak erabiltzen ditu. Hautatutako adingabeek jokabide disruptiboak izan ohi dituzte, eta gurasoek ez dute nahikoa gaitasunik jokabide horiek kontrolatzeko. Incredible Years programan, esku-hartze mugatu baten bidez (astean behin eginiko 18 saio + etxera eginiko 4 bisita + eskolako 4 koordinazioak), familia sistema bideratzen da, adingabeen bilakaera positibo bat lortzeko epe luzera. Gurasoek, berriz, egoerak birbideratzeko trebetasunak eta estrategiak eskuratzen dituzte, adingabearen ongizatea helburu izanik.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Adingabeak	24	24	18	41	44	47
Helduak	35	32	25	50	55	75
Guztira	59	56	43	91	99	122

Incredible Years 9-12, 9-12 urteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du. Gurasoek zailtasunak dituzte seme-alaben jokabidea kontrolatzeko eta gurasotasuna modu positiboan gauzatzeko. Esku-hartze mugatua da (astean behin eginiko 18 saio + etxeko 3 bisita + eskolako 2 koordinazio), familia-sistema bideratzeko helburuarekin, adingabeengan epe luzerako garapen positiboa lortzeko, gurasoei egoerak bideratzeko trebetasunak eta estrategiak emanez eta adingabearen ongizatea bultzatuz.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022
Helduak	24	15

d) *Attachment video Intervention (AVI) Programa. Atxikimendu seguruan oinarritutako esku-hartzea.*

Atxikimenduan oinarritutako esku-hartzeko programa bat da, haurren babesgabetasun-egoeretan zaintzaile nagusien sentsibilitatea sustatzeko eraginkorra dela erakutsi duena. Horrek, aldi berean, haurraren atxikimendu segurua areagotzen du, egokitzapen psikosoziala hobetzen du eta epe luzerako jokabide arriskutsuak murrizten ditu.

2019. urtean Hitzarmena sinatu zen Euskal Herriko Unibertsitatearekin programa honen lanketan eta ebaluazioan elkar lanean aritzeko. Hitzarmenaren ondorioz honako ekintza hauek burutu dira:

- a) 20 profesional trebatzea programa aplikatu ahal izateko.
- b) 12 familia hautatu proiektu pilotuan parte hartzeko.
- c) 20 profesional horien lana ikuskatu edo gainbegiratzea.

	2019	2020	2021	2022
Programa osatu duten familiak	1	11	42	15

e) *Banantze- edo dibortzio-prozesuetan esku hartzeko Egokitzen programa*

Gurasoei zuzendutako Egokitzen esku-hartze programaren helburua da banantze edo dibortzio prozesuetan dauden gurasoei beharrezko trebetasunak eta estrategiak ematea, familia bizitzen ari den aldaketa-etapak eragindako estresa murrizteko eta seme-alabak gurasoen arteko gatazkaren ondorio kaltegarrietatik babesteko. Programak gurasoengan ingurune seguru bat sortzeko erantzukizuna sustatzen du, non seme-alabak gurasoen arteko gatazkatik babestuta egongo diren eta modu osasungarrian garatu ahal izango diren.

Haurrei zuzendutako Egokitzen programaren helburua da 8-12 urte bitarteko haurrei laguntzea gurasoen dibortzio edo banantze egoeraren ondoriozko prozesu emozionalak eta kognitiboak kudeatzen, egoera berriari modu egokian aurre egin ahal izateko. Guraso taldeen eta ume taldeen bidez lan egiten da. Talde horiek modu independentean funtziona badezakete ere, 2022ean, edizio bakoitzean, guraso talde batek eta haur talde batek aldi berean lan egitea lortu zen.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022
Adingabeak	11	5
Helduak	29	28
Guztira	40	33

f

f) Gurasotasun positiboaren programa.

Gida-Programa Familia Bizitzarako Hezkuntza Orientazio eta Esku-hartzearen eta Europako Kontseiluaren Gurasotasun Positiboa Garatzeko Laguntza Politikei buruzko Gomendioaren (2006) barruan kokatzen da. Bi jarduera-esparruek familiekin lan egitea dute helburu, batez ere hezkuntza eta komunitate-helburuarekin. Hamaika saio egiteko proposatzen duen jarduteko metodologia berdinen arteko kooperatiba, esperientziazkoa, parte-hartzailea eta talde-dinamikan oinarritua da.

Programaren helburua da gurasoek edo familia-erantzukizunak dituzten beste heldu batzuek estrategia pertsonalak, emozionalak eta hezitzaileak har ditzaten erraztea, modu eraginkorrean inplika daitezen familia-bizikidetzako dinamika positibo bat eraikitzen eta haur eta gazteentzat egokiak diren guraso-ereduak garatzen. Horrekin, familiek beren eguneroko arazoei eta gatazkei modu konstruktiboan aurrea hartu eta aurre egin ahal izatea espero da.

Gurasotasun Positiboko Programak 13 eta 18 urte bitarteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021	2022
Helduak	38	54